בס"ד

יום **ה', יז' בתמוז** תש"ס (**20** ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אנו פועלים בשורות אלה, כידוע, לפי הלוח שלנו, הלוח העברי. אך לאור המתרחש מעבר לים בימים האחרונים, ראוי לציין עובדה היסטורית מעניינת: **יום הכרזת העצמאות** של ארה"ב בשנת 1776 היה היום, **יז' בתמוז** – יום צום המציין, בין היתר, תחילת השלב הסופי של חורבן שני בתי המקדש - ועם זאת, סיום עצמאות היהודים בארצם. הווי אומר, בשעה שהאמריקאים חגגו את עצמאותם מבריטניה, אנחנו היהודים המשכנו להתאבל על חורבן הבית הלאומי שלנו. "אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני..." [תהלים **קלז'** 5]

כאמור, **היום הוא תענית ציבור**, בעקבות **5 אירועים קשים שאירעו** ביום זה: נשתברו הלוחות הראשונים במדבר אחרי חטא העגל, הובקעה העיר ירושלים, בוטל קרבן התמיד בבית ראשון, נשרף ספר תורה, והועמד צלם בהיכל בבית שני. סוף הצום (ב"ש), בשעה 20:03.
נמצאנו למדים ש-**יז' בתמוז** ו**ט' באב** הם ימים מוכנים לפורענות מדור המדבר – משום **חטא העגל** ב-יז' בתמוז ו**חטא המרגלים** בתשעה באב.
בימים אלה בעטו העם בגאולה ומאסו בארץ חמדה ובכו למשפחותיהם.
הרבה צרות פקדו את העם היהודי ב-ט' באב בפרט ובתקופת שלושת השבועות שבין יז' בתמוז לבין ט' באב בכלל – תקופה הנקראת "**בין המיצרים**". גירוש ספרד, תחילת מלה"ע ה-I, ועוד ייסורים רבים ואירועים קשים בזמן השואה – אלה רק מעט מתוצאות הגלות החשוכה והארוכה הזו.
ואף-על-פי שהחזיר ה' את נחלתינו, ונכבשה לפנינו ארצנו, וזרוע ה' נגלתה עלינו במלחמת השחרור ואח"כ החלו ממלכות העולם להכיר בעצמאותינו ויש לנו מדינה עם ממשלה וכו'. מכל מקום, אין גאולתינו שלמה, שכן מקום המקדש בירושלים נמצא בידי זרים, רוב הארץ שהובטחה לנו מאת ה' מיושבת אויבים, ובית המקדש עדיין בחורבנו – הרי, עדיין לא השגנו ישועה, ואבלנו קיים.
לפיכך, אנו צמים 4 ימי צום – **י בטבת**, **יז' בתמוז**, **ט' באב** ו**צום גדליה** (ג' בתשרי) – כמו שתקנו חז"ל, לזכר ארבעת ימי האסון והחורבנות, כדי ש"נחפשה דרכינו וניטיב מעשינו" ונקרא אל ה' בחוזקה. אולי יחוס עלינו, אולי ירחם ויחזיר לנו את **כל** נחלתינו, ויקבץ כל גלויותינו, ייבנה בית הבחירה, וניגאל גאולה שלמה! [ספר התודעה]

בשבעה-עשר בתמוז, **שלח נח את היונה** מן התיבה לראות הקלו המים מעל פני הארץ, "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה" [בראשית **ח'** 9]. ואמרו חז"ל שבזה יש רמז לעם ישראל שנמשל ליונה, שלא מצאה מנוח ביום קשה זה... [לוח דבר בעתו]

בפרשת "**פינחס**" שנקרא השבת, אנו למדים, בין היתר, על **בקשת** משה רבינו **למנות יורש להנהיג את העם לאחר פטירתו**. אמנם, הרועה האמיתי והנצחי של עם ישראל הוא **השם יתברך**, אך דבר זה שרוי בהסתר, ולא כל אחד רואה זאת וחש בכך. על מנהיגי ישראל, איפוא, מוטל להראות לעם כי הקדוש-ברוך-הוא משגיח תמיד על בניו, וזוהי כוונת המקרא: "יפקוד ה'... איש על העדה" [במדבר **כז'** 16] – כלומר, מנה עליהם מנהיג אשר יוכיח להם את מציאותך והשגחתך, ויידעו כי יש להם רועה... [השפת אמת]

יום נעים ושבת שלום!

כניסת שבת(ב"ש): 19^{21}
צאת השבת(ב"ש): 20^{18}